

ΡΟΤΛΑΤΣΗ #26

Ενημερωτικό Δελτίο της Λετριστικής Διεθνούς Μηνιαίο

7 Μαΐου 1956

Λετρισμός και ορισμοί διάφορων εμπνεύσεων

Συσκότιση από έναν τυφλό

Ο κ. Μοΐζ Μπισμούτ, νεαρός ακαδημαϊκός που είναι ήδη γνωστός για τα έργα του σχετικά με τη φωνητική ορθογραφία (*Σημειογραφικό σύστημα της Ίντο*, εκδόσεις Richard-Masse, 1952), κρύφτηκε πίσω από το διαφανές ψευδώνυμο Μωρίς Λεμέτρ για να δημοσιεύσει στις εκδόσεις Fischbacher (οδός Σηκουάνα 33) ένα έργο με τίτλο *Τι είναι ο λετρισμός;* του οποίου ο σκοπός ήταν αρκετά φιλόδοξος:

“Ο σκοπός και η μέθοδος αυτού του βιβλίου θα είναι λοιπόν να παρουσιάσει με απλό τρόπο αλλά και να ταξινομήσει με ακρίβεια τις λετριστικές ανακαλύψεις, τη σχέση τους με τα υπάρχοντα πεδία, τα όρια της ισχύος τους, καθώς επίσης και τις αρχικές προτάσεις επιβεβαίωσης που περιέχουν” (σελίδα 13).

Δυστυχώς όμως, σε έναν ολόκληρο μεγάλο τόμο ο συγγραφέας απέχει πολύ από το πρόγραμμά του, τόσο λόγω ιδεολογικής αδυναμίας και έλλειψης επαρκούς τεκμηρίωσης όσο και, καθώς φαίνεται, εξαιτίας της προσωπικής του αφέλειας: Αναφέρει έτσι ψυχρά, στη σελίδα 144, μεταξύ των “συναρπαστικών προτάσεων” που ο ίδιος ακολούθησε και εγκατέλειψε στη ζωή του... “την αναρχική Ομοσπονδία και τον δρόμο των Λάνζα ντελ Βάστο-Γκουρτζιέφ”!

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, δεν μας προκαλεί πλέον έκπληξη να τον βλέπουμε να υιοθετεί τις αξιοθρήνητες θέσεις της λετριστικής Δεξιάς, όπως αυτή συγκροτήθηκε το 1952, και να επαυξάνει μάλιστα τα παιδιαρίσματά της. Τίποτα δεν λείπει, από το χυδαίο λεξιλόγιο του μυστικισμού (σελίδα 136: “Ο Θεός δημιουργεί τον Ιούδα και τον Μωυσή του, διότι αυτοί αποτελούν μέρος της θέλησής του. Και ο αληθινός Μεσσίας είναι για τον εαυτό του συνεχώς ένας Ιούδας... κ.λπ.”) μέχρι τις πιο εντυπωσιακές “οικονομικές” ανοησίες: σελίδα 124, ο χριστιανισμός παρουσιάζεται σαν μια ιδεολογία που θα μπορούσε να προκαλέσει την κατάργηση της δουλείας, λες και μέχρι τον 19^ο αιώνα τα χριστιανικά έθνη δεν εφάρμοζαν ακόμα τη δουλεία εκεί όπου το απαιτούσαν οι συνθήκες παραγωγής.

Είναι αυτονόητο ότι διαφωνούμε ριζικά με όλα τα συμπεράσματα αυτού του βιβλίου, έστω και αν μερικές από τις σελίδες του τυχαίνει να εκθέτουν, σχεδόν συμπτωματικά, ορισμένες εμπεριστατωμένες απόψεις που μπορούμε να αναγνωρίσουμε για δικές μας.

Εγκώμιο της μεταστραμμένης πεζογραφίας

Συναντιούνται σε απίθανες ώρες σε απίθανους τόπους, ανταλλάσσουν βιαστικά μια-δυο λέξεις με συμβουλές ή συστάσεις (αυθεντικές λεπτομέρειες για τα ταξίδια τους και τις έρευνές τους· τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τους χαρακτήρες και τα ήθη· όλες τις περιπέτειές τους τελικά, καθώς επίσης και τις αφηγήσεις και άλλα φυλλάδια που θα μπορούσαν να προκύψουν από τα τοπικά σκηνικά ή τις αναμνήσεις που συνδέονται με αυτά) και συνεχίζουν τον δρόμο τους προς το καθορισμένο έργο, καθώς ο χρόνος είναι πολύτιμος και αρκούν πέντε λεπτά για να εξισορροπήσουν μια ζωή.

Ή κάνω λάθος ή αναλαμβάνουμε την πιο ένδοξη περιπέτεια που γνώρισε ποτέ κανείς: την άποψη της ενασχόλησης με ορισμένες τοποθεσίες στην Ιρλανδία και αλλού, που εμφανίζονται στους γενικούς γεωγραφικούς χάρτες με χρώμα ή στους επιμέρους στρατιωτικούς τοπογραφικούς χάρτες με κλίμακες και γραμμοσκιάσεις· τον προσδιορισμό ενός παθιασμένου οργανισμού προορισμένου να λειτουργήσει σε αυτό το περιβάλλον.

Αρκεί να είναι σπουδαία η πράξη, να είναι ηρωικοί οι εκτελεστές, να διεγείρονται τα πάθη, και να αισθάνονται όλοι αυτή τη μεγαλοπρεπή θλίψη που προκαλεί όλη την απόλαυση της τραγωδίας.

Η κορύφωση της επίθεσης

Από αυτό το εικοστό έκτο τεύχος και μετά, το *Potlatch* παύει να εκδίδεται μηνιαία. Αυτό το ενημερωτικό δελτίο μάς έφερε ήδη όλους τους φίλους που μπορούσε να μας γνωρίσει, εντός των ορίων της διανομής του, και σίγουρα δεν θα μπορεί να κεντρίζει πλέον εκείνους στους οποίους είχε μια τέτοια επίδραση εδώ και πολύ καιρό. Προχωρώντας συνειδητά, θα αποφύγουμε λοιπόν να το μετατρέψουμε σε συνήθεια, διατηρώντας τον ρυθμό της έκδοσής του σε συνθήκες αναγκαστικά φθίνουσας αποτελεσματικότητας.

Το *Potlatch* θα δημοσιεύεται στο εξής ατάκτως ως προετοιμασία μιας νέας, διευρυμένης φάσης των εκδόσεών μας.

Οι εγκυκλοπαιδιστές της Gallimard στα ίχνη μιας κοσμοθεωρίας

Ο Κενώ διευθύνει. Ωστόσο, πρόκειται για την επαναφορά του πολιτιστικού ισοζυγίου της εποχής μας, χωρίς να παραμελούνται την ίδια στιγμή να ανοίγονται “παράθυρα στο μέλλον”. Στο τεύχος 21 της *Λογοτεχνικής Επικαιρότητας*, οργάνου του συλλόγου βιβλιοπωλών της Γαλλίας, ο ίδιος ο Κενώ γράφει το κεντρικό άρθρο και ανοίγει ενδιαφέρουσες προοπτικές σχετικά με την πνευματική συνοχή του μνημειώδους εγχειρήματός του:

«Ο κανόνας μας, γράφει, ήταν να εμπιστευτούμε τον ειδικό, την αντικειμενικότητά του καθώς και τη γνώση του για το θέμα. Αφήνουμε σε αυτόν την ευθύνη του κειμένου του. Ο δικός μας έλεγχος περιορίζεται μόνο στην αποφυγή παραλείψεων, τουλάχιστον εκείνων που δεν θα μπορούσε να δεχτεί ο αναγνώστης: Για παράδειγμα, ένας βιολόγος είχε

παραλείπει να μιλήσει για τη μιμητική, όχι επειδή το είχε ξεχάσει αλλά επειδή αρνείται προσωπικά την ίδια της την ύπαρξη: του ζητήσαμε απλώς να πει τη γνώμη του ώστε να μη λείπει η λέξη. Ένας ιστορικός δεν είχε αναφέρει μια διάσημη μάχη, μια από τις λίγες των οποίων την ημερομηνία γνωρίζει όλος ο κόσμος, επειδή κατά τη γνώμη του δεν έχει ιστορική αξία. Αλλά οι “διορθώσεις” μας δεν υπερβαίνουν αυτή την επίκληση του αναγνώστη.»

Καθώς φαίνεται, είναι μια εγκυκλοπαίδεια που θα πάει μπροστά.

Η πρώτη πέτρα που φεύγει

Μάθαμε με ικανοποίηση ότι ο αρχιτέκτονας Μαξ Μπιλ, διευθυντής της Σχολής Σχεδιασμού του Ουλμ (δηλαδή του καινούριου Μπάουχαους, αρτηριοσκληρωμένου διαδόχου της Σχολής του Μονάχου) οδηγήθηκε σε παραίτηση από τη θέση του. Στο Συνέδριο Βιομηχανικού Σχεδιασμού, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της Δέκατης Τριεννάλε Βιομηχανικής Τέχνης στο Μιλάνο, η αντίφαση τέθηκε βίαια ενώπιον του Μαξ Μπιλ από τον Γιορν και κάποιους Ιταλούς συντρόφους στο όνομα του ξεπεράσματος του φονξιοναλιστικού προγράμματος.

Μετά τη διαμάχη που ακολούθησε, η εξαφάνιση του Μαξ Μπιλ, του οποίου η θεωρητική κατάρρευση αποδείχτηκε από ορισμένες γελοίες απειλές νομικών ενεργειών, ήταν προφανώς απαραίτητη. Αλλά καμία πραγματικά προοδευτική τάση δεν εμφανίστηκε στη σχολή του Ουλμ, ενάντια στην οποία θα συνεχίσουμε να παλεύουμε με αυξημένη αυτοπεποίθηση εξαιτίας αυτής της σημαντικής επιτυχίας.

Η κοινή μας οργάνωση για τη δράση που θα αναληφθεί τώρα στην αρχιτεκτονική εγκαταστάθηκε στην ακόλουθη διεύθυνση: Πειραματικό Εργαστήριο του Διεθνούς Κινήματος για ένα Φανταστικό Μπάουχαους (οδός 20¹⁵ Σεπτεμβρίου 2, Άλμπα, Ιταλία).

Για τη Λετριστική Διεθνή,
Μωχάμεντ Νταχού

“Άθλιο θαύμα”

Κατάπτυστο επάγγελμα

1

Η σύγχρονη ποίηση πραγματοποιείται σε σταθερή αντίθεση με τις κυρίαρχες δυνάμεις της κοινωνίας όπου έζησαν οι δημιουργοί της. Αυτοί κατηγορούν τόσο τις ιδιαιτερότητες του έργου τους όσο κι εκείνες της ύπαρξής τους. Για πολύ καιρό η κυρίαρχη ιδεολογία δεν τους συμπεριλάμβανε ανεπιφύλακτα στο πάνθεό της, ακόμα και όταν η συνεισφορά τους είχε γίνει δύσκολα αμφισβητήσιμη. Ο Μαλαρμέ υπερασπιζόταν ακόμα τον Πόε που είχε αντλήσει την έμπνευσή του “χωρίς τιμή στο ρεύμα κάποιου μαύρου μίγματος”. Με λίγα λόγια, η αστική σκέψη υπερασπιζόταν τον εαυτό της σε όλα τα μέτωπα.

3

Σήμερα, η εξουσία βρίσκεται στα χέρια των ίδιων ανθρώπων, αλλά ξέρουμε ότι δεν υπερασπίζονται πλέον μια σκέψη που θα ήταν δική τους. Αρνούνται την ίδια τη δυνατότητα μιας υπερασπίσιμης σκέψης (αυτό ισχύει για τους πιο προχωρημένους, ασφαλώς εξακολουθούν να υπάρχουν χριστιανοί). Και οι μορφές τέχνης που κατέστρεφαν την κουλτούρα και τα γούστα τους έχουν θριαμβεύσει τόσο ώστε φτάνουν, σήμερα που αυτές έχουν εξαντληθεί και έχουν γίνει κοινότοπες, να θαυμάζουν τις τελευταίες επαναλήψεις και να εκτιμούν τις ίδιες τις αδυναμίες τους.

Έτσι ο Ανρί Μισώ μπορεί να κάνει μια έκθεση και ένα ή δύο βιβλία (*Άθλιο Θαύμα*) βασισμένα στο μοναδικό ενδιαφέρον ότι δημιουργήθηκαν υπό την επήρεια της μεσκαλίνης. Η τρέλα, τα ναρκωτικά παραμένουν τα αιώνια μέσα εκτροπής μιας πατενταρισμένης οπισθοφυλακής, στερούμενης πλέον οποιασδήποτε θετικής ανταπόδοσης, και εξυπηρετούν από τη μικρή τους θέση – ανάμεσα στα κουτσομπολιά του *Elle*, τις τελευταίες ανακαλύψεις του Χίτσκοκ και τους Νεότουρκους του ριζοσπαστικού κόμματος – το μεγάλο έργο της αποβλάκωσης του πλήθους.

2

Πρόταση του Άσγκερ Γιρν: Για να επιταχυνθεί συνειδητά αυτή η διαδικασία αποσύνθεσης, η Γαλλική Κωμωδία πρέπει να παίζει τους κλασικούς (και, ελλείψει αυτού, κάποιο θέατρο του Υσέτ, φιλόξενο για μικρούς δημιουργούς, θα μπορούσε να αυξήσει την υπόληψή του) υπό την επήρεια κατάλληλων ναρκωτικών που θα ανακοινώνονται στις αφίσες και στα προγράμματα. Είναι εξασφαλισμένη η μεγάλη ποικιλία ερμηνειών του ίδιου έργου, εφόσον ολόκληρος ο θίασος θα βρίσκεται υπό την επήρεια οπίου ή ηρωίνης· την επόμενη μέρα θα δοκιμάζουν χασίς ή ακόμα και ναρκωτικά διαφοροποιημένα ανάλογα με τον κάθε ηθοποιό. Αγαλλίαση για τους λόγιους και εξασφάλιση ενός σταθερού κοινού τοξικομανών, που θα συμβάλει στο ξεπέραςμα της οικονομικής κρίσης του θεάτρου μας.

Στην περίπτωση που κάποιος έχει το θάρρος να προχωρήσει σύντομα σε αυτές τις ακραίες ενέργειες, οι λετριστές δεσμεύονται να παρακολουθήσουν τις παραστάσεις σε προφανή κατάσταση μέθης, αφού θα έχουν απορροφήσει ρούμι, βότκα, κόκκινο κρασί ή κάποιο άλλο ποτό που θα επιλεγεί από τον διευθυντή σύμφωνα με τις δικές του απόπειρες.

Τίποτα το καταπληκτικό

Υπάρχουν περισσότερο ή λιγότερο βολικοί τρόποι αποθάρρυνσης του στρατού. Αν κάποιος θεωρείται πρώτα απ' όλα πατριώτης, έπειτα σε κάθε περίπτωση κοσμοπολίτης, γνωστός δημοσιογράφος, χριστιανός της αριστεράς ή ρεφορμιστής με καλές συναναστροφές, δεν θα περάσει πολύ καιρό στη φυλακή – όσο δραστική και αν είναι μια σοσιαλιστική κυβέρνηση στην καταστολή αυτού του αδικήματος, εξαιτίας του δόγματος και της παράδοσης.

Αλλά αν κάποιος δεν κατέχει αυτές τις διακρίσεις, αν δεν ανήκει στην κάστα των εξειδικευμένων αντιποικιοκρατών που συναντιούνται τακτικά τρέχοντας να διασώσουν κάποιον δικό τους που προβάλλει η επικαιρότητα, αν είναι ύποπτος για υποκίνηση μιας πιο

γενικής ανατροπής, δεν θα κατονομαστεί συχνά στις ωραίες συγκεντρώσεις όπου πηγαίνουν αυτές οι ελίτ αναμινύοντας τις διάφορες τάσεις τους, δεν θα καλύψει πολλές γραμμές στις ατρόμητες εβδομαδιαίες εκδόσεις.

Να γιατί η φυλάκιση στη Φρεν του Πιερ Φρανκ, γραμματέα της 4^{ης} Διεθνούς, και αρκετών αγωνιστών αυτής της οργάνωσης, πέρασε σχεδόν απαρατήρητη.

Μικρός πρόλογος στην έκδοση μιας τελευταίας σουρεαλιστικής επιθεώρησης

Ο Αντρέ Μπρετόν περίμενε τα εξηκοστά γενέθλιά του στις 18 του περασμένου Φεβρουαρίου. Οι σύντροφοί μας της επιθεώρησης *Τα Γυμνά Χείλη* φρόντισαν να διανεύουν ψεύτικες προσκλήσεις που οδήγησαν στα σαλόνια του ξενοδοχείου Λουτετία έναν απροσδιόριστο αριθμό παραπλανημένων ατόμων (αρκετές εκατοντάδες σύμφωνα με την *L' Express*, αλλά ο ανταποκριτής της *Combat* δεν είδε παρά μόνο “ορισμένους προσκεκλημένους που δεν είχαν ανακοινωθεί”).

Τρεις μέρες αργότερα οι ίδιες προσκλήσεις, που στάλθηκαν από το Βέλγιο στα ίδια πρόσωπα, είχαν εμπλουτιστεί με μια φράση στο πάνω μέρος τους που γνωστοποιούσε ότι η είδηση ήταν ψευδής και από πού προερχόταν η κίνηση.

Κανένας όμως δεν είχε ενοχληθεί από τη σκοπίμως γελοία μορφή μιας πρόσκλησης που ανακοίνωνε ότι ο Μπρετόν θα εκμεταλλευόταν αυτή την ευκαιρία για να αναλύσει “την αιώνια νεότητα του σουρεαλισμού”. Αποδεικνύεται έτσι ότι καμία ανοησία δεν μπορεί πλέον να προκαλέσει κατάπληξη όταν προτείνεται από αυτό το δόγμα.

Είναι περιττό να τονιστεί ότι κανένας δεν είχε την πρόθεση να “επιτευχθεί” μια επιπλέον μυστικοποίηση σε βάρος όλου του καλλιεργημένου Παρισιού, αλλά να επισημανθεί επαρκώς μια σημαντική ημερομηνία. Ο τύπος δεν απουσίαζε από εκεί.

Απάντηση σε μια έρευνα του Πύργου της Φωτιάς

Κύριοι,

Λαμβάνοντας υπόψη το ερωτηματολόγιο της έρευνας που ο Πύργος της Φωτιάς [*La Tour de Feu*] “θεώρησε αναγκαίο και επείγον” να διεξάγει αναφορικά με τις σχέσεις μεταξύ ποίησης και ζωγραφικής, στο πλαίσιο μιας επανάστασης που θα επηρέαζε την “απεικόνιση”, δεν θα ξαφνιασούμε κανέναν αναγνωρίζοντας ότι αυτή η έρευνα δεν μας φαίνεται να επιδέχεται απάντηση.

Αλλά, ελλείψει αυτής, θεωρούμε χρήσιμο, για μια σκέψη που είναι εμφανώς περισσότερο παραπλανημένη απ’ ό,τι παραπλανητική, να σας προτείνουμε τα εξής θέματα για περισυλλογή: Ποια σχέση θα μπορούσε να εδραιωθεί ανάμεσα στα ερωτήματά σας και τη νοημοσύνη, έστω και αν αυτή είναι ελάχιστα προηγμένη; Ανάμεσα στο λεξιλόγιό σας και τη γαλλική γλώσσα; Ανάμεσα στην ύπαρξή σας και τον 20^ο αιώνα;

Για τη Λετριστική Διεθνή:
Γ.-Ε. Ντεμπόρ, Ζιλ Ζ. Βολμάν

Για ένα λετριστικό λεξικό

1. *dériver*: εκτρέπω το νερό (12^{ος} αι.), *dérivation* (1377, Λ.), *-atif* (15^{ος} αι.), από το Λατινικό *derivare*, *-atio*, *-ativus*, κυριολεκτικά και μεταφορικά (από το *rivus*, ρους).
2. *dériver*: απομακρύνομαι από την ακτή (14^{ος} αι., Β.), σύνθετο του *rive*, ακτή.
3. *dériver*: ξεμακραίνω (16^{ος} αι., Α. ντ' Ωμπινιέ, παραλλαγή του *driver*), διασταύρωση του Αγγλ. το *drive* (κυριολ. "ωθώ") και του προηγούμενου. Παραγ.: *dérive*, *-ation* (1690, Φιρετιέρ).
4. *dériver*: ελευθερώνω αυτό που καθηλώθηκε. Βλ. *river*, καθηλώνω.

Το καλό παράδειγμα

Στο τελευταίο βιβλίο που εκδόθηκε σχετικά με τον Ρετζ (εκδόσεις Albin-Michel) ο κ. Πιερ-Ζωρζ Λορίς, χωρίς να υπερασπίζεται την πιο συμβατική ηθικολογία στην αποτίμηση του χαρακτήρα του, εναρμονίζεται ωστόσο με την πιο γελοία εξήγηση της συμπεριφοράς του μέσω της φιλοδοξίας: "Από ήττα σε ήττα, τα *Απομνημονεύματα* συνεχίζονται έτσι μέχρι την τελική καταστροφή... τα *Απομνημονεύματά* του δεν έχουν την κατήφεια ενός ηττημένου αλλά το κέφι ενός παίκτη... ο Ρετζ πέτυχε τον μοναδικό σκοπό που είχε θέσει..."

Η εξαιρετική παιγνιώδης αξία της ζωής του Γκοντί, και εκείνης της Σφενδόνης [Fronde] της οποίας υπήρξε ο σημαντικότερος δημιουργός, πρέπει να αναλυθούν σε μια πραγματικά σύγχρονη προοπτική.

Στην αξιόλογη σειρά περιπετειών του Δόκτορος Φου Μαντσού, του κ. Σαξ Ρόμερ, που δημοσιεύτηκε στα γαλλικά κατά τη δεκαετία του '30 από τη συλλογή "Η Μάσκα", αυτά που πρέπει να ξεχωρίσουμε ιδιαίτερα είναι τα *Μυστήρια της Σι-Φαν* (η Μάσκα του Φου Μαντσού). Εκτός από την καταστασιακή ομορφιά της συμπεριφοράς των αντίπαλων χαρακτήρων που, στην πραγματικότητα, δεν έχουν άλλους δεσμούς εκτός από τη συμμετοχή τους σε ένα τρομακτικό παιχνίδι του οποίου ο σκηνοθέτης είναι ο Φου Μαντσού, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι η χρήση του διάκοσμου, άλλοτε παραληρηματική και άλλοτε δικαιολογημένη, προσεγγίζει την ψυχογεωγραφία.

Σύνταξη: οδός Μοντάν-Ζενεβιέβ 32, Παρίσι 5^ο διαμέρισμα.